



UTMARKSKOMMUNENES
SAMMENSLUTNING
USS

Å R S M E L D I N G • 2 0 2 4

DETTE ER UTMARKSKOMMUNENES SAMMENSLUTNING (USS)

«USS' hovedoppgave er å ivareta medlemskommunenes interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter.»

USS' hovedoppgave er å ivareta medlemskommunenes interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter. Organisasjonen har derfor en bred formålsparagraf som følges opp av et konkret arbeidsprogram.

Organisasjonen bistår medlemskommunene i spørsmål om forvaltning av utmark, rovviltforvaltning og forholdet mellom sentrale og lokale myndigheter i saker om vern av land og vann. Også lokale myndigheters rolle i alt regelverk om arealdisponering, som naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven, fjelloven, vannressursloven, motorferdselloven, mineralloven mv., er saker USS er sterkt involvert i. USS er kommunenes talerør overfor sentrale myndigheter og medier og gjør det mulig for kommunene å opptre samlet overfor disse.

USS ble stiftet 4. mars 1996 av 40 kommuner. Medlemstallet har deretter vært jevnt økende, og har de siste 5 årene ligget stabilt på ca. 100 kommuner. I 2024 har USS hatt 101 medlemskommuner fra 13 fylker. Medlemsmassen strekker seg fra Kvinesdal kommune i sør til Hammerfest kommune i nord.

- Landsmøtet** Landsmøtet er USS' øverste organ, og avholdes en gang i året. Alle medlemskommuner har rett til å delta.
- Landsstyret** Fra og med landsmøtet 2024 har landsstyret bestått av en representanter fra hvert Stortingsvalgdistrikt hvor USS har medlemskommuner, samt leder valgt av landsmøtet. Valg av landsstyremedlemmer og vararepresentanter foretas av medlemskommunene innen hvert fylke på landsmøtet.
- Arbeidsutvalg** Arbeidsutvalget består av fem medlemmer. Leder velges av landsmøtet og fire medlemmer velges av, og blant, landsstyremedlemmene. Arbeidsutvalget skal ha medlemmer av begge kjønn og fra ulike landsdeler.
- Sekretariatet** Sekretariatet har ansvar for innkalling til landsmøtet, landsstyremøter og arbeidsutvalgsmøter og står for den daglige korrespondansen. Sekretariatet utfører ellers de oppgaver det blir pålagt av USS' organer. Sekretariatet yter juridisk bistand til organisasjonen og medlemskommunene.

'24

INNHOOLD

Lederen har ordet	4
Aktuelle saker	5
Klima, natur og det lokale selvstyret	5
Villrein	6
Motorferdsel i utmark	7
Mineraler	8
Rovilt	8
Fjelloven	10
Underutvalg i USS	11
Høringer	12
Aktuelle møter	15
Landsmøte 2024	15
Sommermøte 2024	16
Viktige samarbeidspartnere	17
Organisasjonssaker	18
Informasjonsvirksomhet	18
Medlemskommunene	18
Landsmøtet	18
Landsstyret	19
Arbeidsutvalget	20
Valgkomité	21
Mineralkommunene	21
Hyttekommunene	21
Sekretariatet	21
Regnskap	22
Resultatregnskap	22
Balanse	23
Noter	24
Revisjonsberetning	26
Budsjett	28



© Gyrnhaugen, Hømetoss. Foto: Karoline Vargdal, Unsplash.

LEDEREN HAR ORDET



I snart tre tiår har vi med vårt fellesskap kjempet sammen for å styrke det lokale selvstyret i utmarkssaker. Mens balansen mellom hensynet til natur- og miljøvern og næringsutvikling har fått stort nasjonalt fokus den senere tiden, har det hele tiden vært vårt fokus.

Året 2024 hadde ikke rukket å bli gammelt før lokal forvaltning av natur ble kalt for hjemme-alene-fest av en stortingspolitiker i Stortinget. Dessverre et av mange angrep på lokalt selvstyre, og et eksempel på hvorfor det er viktigere enn noen gang at vi står skulder til skulder om å bringe beslutningsmakt nærmere og ikke fjernere fra folk. Spenningsforholdet mellom stat og kommune er i konstant bevegelse, derfor er det aldri rom for å senke arbeidsnivået.

Vår organisasjon og vårt arbeid har i året som er tilbakelagt hatt betydning i en rekke saker. Jeg vil spesielt nevne arbeidet med stortingsmelding for villrein hvor USS tidlig uttrykte sterk misnøye med prosessen. Arbeidet var preget av manglende involvering av de aktuelle kommunene, og vårt krav var at de skulle få være delaktig i diskusjonene. Innsatsen førte fram. Som leder fikk jeg deltatt på noen av de påfølgende dialogmøtene mellom departementet og kommunene. Våre medlemskommuner gjorde en svært god figur, og fikk synliggjort ikke bare engasjementet, kunnskapen og kompetansen som finnes lokalt, men også at en allerede tidligere har iverksatt en rekke tiltak. Noe som er gjenkjennelig og overførbart også til andre utmarksspørsmål. Bildet av kommunene og forvaltning av natur som skapes i de nasjonale mediene, er urettferdig og ukorrekt. Det er en utfordring vi må ta med oss inn i det videre arbeidet.

Vi kan trygt påstå at uten vårt arbeid og fellesskap siden 1996 ville Norge sett ganske annerledes ut i dag. Jeg oppfordrer til å ha om mulig enda større tro på vår organisasjon. Det finnes ikke et større og mer kompetent lag i utmarksspørsmål enn oss!

Tusen takk til dere alle for innsatsen i 2024!

A handwritten signature in blue ink that reads "Linda D. Stubsveen". The signature is fluid and cursive, with a large initial 'L'.

Linda Døsen Stubsveen
Leder av USS

AKTUELLE SAKER

Nedenfor gis en kort orientering om de viktigste sakene USS har arbeidet med i 2024. Orienteringen er ikke uttømmende, men gir et innblikk i hva organisasjonen har prioritert i løpet av året.

KLIMA, NATUR OG DET LOKALE SELVSTYRET

Mer enn hundre kommuner spredt over hele landet har gjennom medlemskapet i USS sluttet seg til formålet om å arbeide for et styrket lokalt selvstyre i alle saker om bruk og vern av natur og utmark. Og – som det heter i vedtektene; arbeidet i USS skal skje innenfor rammene av en bærekraftig utvikling og livskraftige lokalsamfunn.

2024 bekreftet de utviklingstrekk som over mange år har preget arealpolitikken vår i bred forstand: Bekjempelsen av klimaendringene og den voksende naturkrisen angir mer og mer retningen i politikktutforming, og stadig flere regjeringsoppnevnte utvalg peker på kommunene som en hovedrolleinnhaver på veien mot det lavutslippssamfunnet det er bred enighet om er målet i 2050. Det gjennomsyrrer alle utvalgsinnstillinger om klima og naturmangfold, helt fra Energikommisjonen i NOU 2023:3, Klimautvalget i NOU 2023:25, Naturrisikoutvalget i NOU 2024:2 og sist, og ikke minst i Naturmeldingen, Meld. St. 35 (2023-2024) fra september 2024. Regjeringen innleder meldingen slik:

«Regjeringen mener at bærekraftig bruk og bevaring av natur best oppnås gjennom en kombinasjon av et godt nasjonalt regelverk og god og langsiktig lokal forvaltning. Det er kommunene som har, og som fortsatt skal ha, ansvaret for en bærekraftig arealforvaltning lokalt. Dette omfatter også ansvaret for å forvalte natur som en begrenset ressurs på en bærekraftig måte. Regjeringen legger godt til rette for dette gjennom allerede igangsatt arbeid som tilskuddsordningen «Natursats». I denne meldingen presenteres ytterligere tiltak som vil styrke kommunenes mulighet for å styre samfunnsutviklingen i en bærekraftig retning der naturen gir rammene. Tiltakene er utarbeidet med særlig tanke på å sikre det lokale selvstyret over arealene og å gi distriktskommuner støtte for å sikre utvikling og levedyktige lokalsamfunn. Regjeringen er opptatt av at kommunene får tilgang på kunnskap og gode verktøy i arbeidet. Regjeringens satsing på naturregnskap vil gi mer kunnskap om hvor mye natur Norge har, hvilken tilstand naturen er i og hvordan den bidrar til økonomi og samfunn. Dette vil være viktig for at kommunene kan forvalte naturen på en enda bedre måte enn i dag.»

USS deler regjeringens syn både på behovet for å styrke naturpolitikken og viktigheten av kommunene som en hovedaktør i all arealplanlegging og forvaltning. Dette ga USS uttrykk for også ved andre anledninger, blant annet på landsmøtet i april og i høringsuttalelsene til regjeringens forslag til nye statlige planretningslinjer for areal og mobilitet og for energi og klima. Disse ble vedtatt 20. desember 2024 av Kongen i statsråd, og gir tydelige føringer for kommunene om vektleggingen av klima og energi i planleggingen etter plan- og bygningsloven. Hovedbudskapet er at i all arealplanlegging skal det legges til rette for løsninger som reduserer klimagassutslippene og sikrer klimatilpasninger.



Låtefossen, Odda. Foto: Maikel Oosterink

Når viktige samfunnsverdier står mot hverandre, kan meningsforskjeller skjerpe debattklimaet. Både fra noen sentrale medier og fra forskerhold opplevde USS at debatten om arealpolitikken og kommunene tok utgangspunkt i den ene av flere målsettinger, nemlig å opprettholde naturens evne til karbonopptak og lagring. I en effektiv tabloid form, men overraskende ensidig, ble all oppmerksomhet rettet mot summen av alle arealinngrep over hele landet, uavhengig av om arealbruken gjaldt nytt sykehus, ny skole, næringsbygg, nasjonal infrastruktur, hytter eller annet. Og medieoppslag, som serien Oppsynsmannen på NRK, etterlot et inntrykk av at kommunene generelt vedtar arealplaner uten tilstrekkelige konsekvensutredninger og er i ferd med å rasere all sin natur. Fra noen forskningsmiljøer var svaret at kommunene snarest må fratas sin planmyndighet.

USS kjenner seg ikke igjen i slike generelle beskrivelser av hvordan kommuner utøver sin planmyndighet. Like lite som på andre samfunnssektorer eller andre forvaltningsnivåer er alt feilfritt, men i hovedsak foregår arealplanleggingen samvittighetsfullt og i tråd med gjeldende nasjonale rammer. Noe annet er at økt byråkrati, nye og strammere styringssignaler fra staten og at statsforvalter har økt presset på små kommuners planleggingskapasitet. Men løsningen er heller å styrke enn å frata kommunene kapasitet og kompetanse. – USS ser et åpenbart behov for å fremsnakke verdien av lokaldemokratiet i den offentlige debatten, og styrke kunnskapen om hvorfor det er grunnlovfestet i Grunnloven § 49.

VILLREIN

Villreinen er under press, og regjeringen har satt som ambisjon å forbedre tilstanden. Som en oppfølging av kvalitetsnormen, la Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen frem den varslede Stortingsmeldingen om villrein, «Meld. St. 18 (2023-2024) – Ein Forbedra tilstand for villrein» den 5. april 2024.

De opprinnelige forslagene til tiltak som ble oversendt departementet fra Miljødirektoratet i desember 2023, inneholdt en rekke inngripende tiltak som skal følges opp med tiltaksplaner, og som vil kunne få store konsekvenser for kommunene, det lokale selvstyret og muligheten for utvikling av levedyktige lokalsamfunn. USS ba derfor om, og fikk, et møte med statsråden den 12. april 2024. I møtet var USS opptatt av at utmarkskommunene måtte bli bedre involvert i den avsluttende fasen av prosessen med stortingsmeldingen og tiltaksplanene. USS innga også høringsinnspill til stortingsmeldingen, og deltok i den muntlige høringsen i Energi- og miljøkomiteen.

Parallelt med stortingsmeldingen, har departementet også satt i gang arbeidet med å gjennomføre de konkrete tiltakene for å bedre tilstanden i det enkelte villreinområdet, ved å utarbeide lokale tiltaksplaner for Norges 24 villreinområder. I første omgang legges det opp til at det skal vedtas tiltaksplaner for seks av de ti nasjonale villreinområdene i løpet av våren 2025, etter at departementet har sendt tiltaksplanene på høring.



I forbindelse med arbeidet med tiltaksplanene, ble USS invitert til et møte med statssekretær Kjersti Bjørnstad den 24. september 2024 for å få en orientering om status, samt drøfte den videre involveringen av kommunene. Alle berørte kommuner i de seks villreinområdene har blitt invitert til innspillmøter lokalt med statssekretæren, hvor USS ved leder og/eller sekretariatet også har deltatt. Det er også gjennomført etterfølgende dialogmøter med kommunene på teams, for å drøfte utkastet til tiltaksplaner i det aktuelle villreinområde, og hvor kommunene også ble gitt anledning til å belyse saken sett fra sitt ståsted, samt foreslå mulige løsninger.

Arbeidet med stortingsmeldingen om villrein og tiltaksplaner har vært en viktig sak for USS i 2024, og USS vil følge opp saken tett utover våren 2025.

MOTORFERDSEL I UTMARK

USS har jobbet for lokal forvaltning av motorferdsel i utmark siden oppstarten i 1996. For USS er det et grunnleggende premiss at motorferdselslovgivningen legger til rette for fleksible løsninger, som kan tilpasses de lokale forhold og behov, slik at den ivaretar hensynene til kommuner som ikke ønsker slik motorferdsel, og kommuner hvor motorferdsel i utmark innenfor gitte rammer er ønskelig og har vært et viktig element i bruken av utmarka.

I utgangspunktet er motorferdsel i utmark forbudt, men motorferdselloven åpner for flere unntak for ferdsel til ulike nytteformål hvor kommunene kan ha hjemmel til å gi tillatelse til slik ferdsel. Etter en endring i motorferdselloven i 2015, som USS var en av initiativtakerne til å få innført, fikk kommunene også kompetanse til å vedta lokale forskrifter for rekreasjonskjøring i fastsatte løyper på snødekt mark.

Motorferdsellovutvalget, som ble nedsatt i 2021, og som hadde som oppgave å gjennomgå og komme med forslag til endringer i motorferdselregelverket, avga sin utredning til Klima- og miljødepartementet 21. mai 2024 (NOU 2024:10 Ny motorferdsellov). Lovutvalget foreslo en helt ny lov om motorferdsel i utmark. USS gjennomførte våren og sommeren 2024 en omfattende intern høring av lovforslaget blant medlemskommunene, som hadde delte meninger om lovutvalgets hovedgrep om å innlemme motorferdsel i utmark i plan- og bygningsloven og plansystemet. I USS høringssvar var det derfor viktig på vegne av samtlige medlemskommuner å peke på at lovgivningen må balansere på en bedre måte enn i dagens regelverk hva som best kan vurderes og avveies lokalt, mot hva statens nasjonale kontrollbehov begrunner. For å oppnå denne målsetningen må det lokale selvstyret i saker som gjelder motorferdsel i utmark styrkes sammenliknet med dagens regelverk. Dette synet, som også Stortinget har tillagt vekt, har vært førende for USS gjennom hele prosessen med ny lov. I høringssvaret ble det også pekt på viktige spørsmål som krever en bedre avklaring enn det utvalgets lovforslag innebærer.

I statsbudsjettet for 2025 ble det varslet at Regjeringen tar sikte på å fremme en proposisjon til ny motorferdsellov til Stortinget våren 2025.



Snøskutertur. Foto: ThePalmer/Getty Images Signature/Canva Pro

MINERALER

Det er et stort behov for mer mineralutvinning om vi skal få til grønn omstilling. For å få det til er det nødvendig med lokal medvirkning og aksept. Her er det mye å lære fra vindkraften, som har vist at to forhold er helt sentrale:

- Vertskommunene må få en andel av verdiskapningen
- Kommunenes rolle som den primære arealforvalter må styrkes, ikke svekkes

I Hurdalsplattformen står det at Regjeringen vil «[v]urdere hvordan staten kan sikre at en større del av verdiskapningen i mineralnæringen blir igjen lokalt og nasjonalt». I regjeringens oppdaterte mineralstrategi, som ble lansert 21. juni 2023, ble det imidlertid ikke sagt noe om inntekter til kommunene, eller hvilke konkrete tiltak som vil bli iverksatt for å sikre lokal oppslutning eller styrke kommunenes posisjon, rolle, ansvar eller rettigheter i mineralsaker fremover. Heller ikke i statsbudsjettet for 2025 ble det sagt noe om dette, utover at mineralloven skal være et godt redskap for en god og bærekraftig ressursforvaltning til beste for samfunnet, verdiskapningen og framtidige arbeidsplasser.

Departementet har opplyst at den er i ferd med å følge opp anbefalingene i Minerallovutvalgets rapport, NOU 2022: 8 Ny minerallov, og at den tar sikte på å legge fram en proposisjon om ny minerallov for Stortinget våren 2025. USS har i tidligere høringer på Stortinget fremhevet at det er avgjørende for lokal aksept for mineralutvinningsprosjekter å få på plass konsesjons- og skatteregler som innebærer at en del av verdiskapningen blir igjen i de berørte lokalsamfunnene. USS arrangerte derfor et webinar 19. mars med dette som tema.

USS og Mineralkommunene, et underutvalg i USS, vil følge opp departementet tett i 2025, både når det gjelder oppfølging av mineralstrategien og ny minerallov. Les mer om Mineralkommunene nedenfor.

ROVVILT

Rovvilt har siden oppstarten vært blant de mest sentrale arbeidsområdene for USS. Saker knyttet til forvaltning av rovvilt setter ofte på spissen forholdet mellom nasjonale og internasjonale verneinteresser på den ene siden, som skal avveies mot de berørte lokalsamfunnenes behov.

USS har siden 2018 hatt en fast ordning med møter med Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet; konsultasjonsordningen. Også underliggende fagetater som direktoratene og SNO har deltatt på disse møtene, hvor partene har utvekslet synspunkter og drøftet generelle og konkrete saker knyttet til rovviltforvaltningen. Møtene har fulgt et fast oppsett med en generell del om aktuelle problemstillinger knyttet til rovviltforvaltningen, og en spesiell del for enkelte regioner der det vekslet mellom møtene hvilke regioner som var tema og dermed hvilke lokale representanter som deltok i tillegg til leder, rovviltutvalget og sekretariatet. USS fikk i 2023 beskjed om at denne ordningen ble avvirket fra departementenes side, og erstattet med ett årlig møte med KLD. USS er ikke tilfreds med dette, og arbeider for konsultasjonsordningen tas opp igjen etter tidligere mønster. USS gjennomførte første dialogmøte etter den nye ordningen med KLD 10. mars 2025.

Rettssaker om ulveforvaltningen

En del av USS' arbeid på rovdyr-feltet består av å delta i rettssaker om forvaltningen av ulv. Selv om disse sakene gjelder forvaltningen av ulv spesielt, dreier det seg om forståelsen og anvendelsen av de samme bestemmelsene som gjelder for forvaltningen av samtlige rovviltarter. Rettssakene er derfor prinsipielle, i tillegg til at de er viktige for de kommuner og lokalsamfunn som blir berørt av det enkelte uttak og den enkelte sak.



2024 ble første året på lenge hvor det ikke var noen rettssak om ulveforvaltningen. En forklaring på dette er at en rekke prinsipielle spørsmål om ulveforvaltningen ble avklart gjennom to saker som endte i Høyesterett, hhv. HR-2021-662-A (ulvefelling I), som gjaldt fellingsregimet utenfor ulvesonen, og HR-2023-936-A (ulvefelling II), som gjaldt fellingsregimet innenfor ulvesonen. USS var partshjelper for staten i begge sakene, og vant frem med sitt syn.

USS partshjelper i sak om midlertidig forføyning om lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen 2025

Den 20. desember 2024 traff Klima- og miljødepartementet vedtak om å ta ut ulvene på norsk side i revirene/familiegruppene Risberget-Ulvåa, Boksjøreviret og Fjornhöjdenreviret. NOAH og Foreningen våre rovdyr begjærte midlertidig forføyning for å få stansen uttaket. Oslo tingrett satset jakten i beslutning 23. desember 2024.

USS involverte seg umiddelbart i saken og erklærte partshjelp til støtte for Staten i etterfølgende muntlige forhandlinger for tingretten 8. januar 2025. Oslo tingrett avsa ny kjennelse 20. januar der fellingsforbudet ble opphevet – det vil si at staten og USS fikk medhold.

Det sentrale spørsmålet i saken har vært betydningen av at Den Permanente Komité i Bernkonvensjonen i møtet 4.-6. desember 2024 vedtok å åpne sak mot Norge om norsk ulveforvaltning, etter klage fra NOAH. NOAH anførte for tingretten at vedtaket om lisensfelling var ugyldig, bl.a. som følge av feil rettsanvendelse og saksbehandlingsfeil som følge av vedtaket fra Bernkonvensjonens komité. Tingretten er ikke enig i dette, og skriver bl.a.:

«Etter rettens syn har ikke komitéens avgjørelse om å åpne sak mot Norge for brudd på Bernkonvensjonen, i seg selv noen plass som autoritativ rettskilde i norsk rett. Uttalelser fra komitéen kan være bærer av argumenter og analyser av det folkerettslige rettskildet, men det er som nevnt over ikke tilfellet her. Det er en klar svakhet ved komitéens avgjørelse om å åpne sak – dersom komitéen har ment å gi uttrykk for hvordan konvensjonen korrekt skal tolkes – at den ikke adresserer det rettslige innholdet i de skjønsmessige vilkårene i Bernkonvensjonen art 2 og 9. Retten holder åpent om vurderingen hadde vært annerledes på dette punkt dersom komitéen hadde pekt på konkrete rettskilder som taler for en bestemt tolkning av ordlyden i de nevnte artikler – rettskilder som eventuelt enten ikke kan gjenfinnes i Høyesteretts vurdering i ulvefellingsdommene eller som er vektet annerledes av Høyesterett.»

[...]

Det er rettens vurdering at Høyesteretts vurdering i ulvefellingsdommene fra 2021 og 2023 fortsatt er uttrykk for gjeldende rett når det gjelder forståelsen av naturmangfoldloven § 18 bokstav c. Åpningen av sak mot Norge etter Bernkonvensjonen endrer ikke dette. Avgjørelsen fra Bernkonvensjonens permanente komité er etter rettens syn ikke uttrykk for en rettsutvikling på dette området, og kan heller ikke forstås slik at den rokker ved Høyesteretts tolkning i ulvefellingsdommene av naturmangfoldloven og Norges folkerettslige forpliktelser. Etter rettens syn var Norges folkerettslige forpliktelser en sentral problemstilling i ulvefellingsdommene, særlig i ulvefelling I-dommen. Dersom tolkningen av naturmangfoldloven og normen Høyesterett tidligere har fastlagt skal justeres i forhold til ulvefellingsdommene, er det Høyesterett selv som må gjøre dette. Dessuten kan lovgiver (Stortinget) endre naturmangfoldloven dersom det er ønskelig at Norge endrer kurs i tråd med den ikke-begrunnede avgjørelsen fra Bernkonvensjonens permanente komité.»

Tingretten legger stor vekt på at Høyesterett både i 2021 og 2023 grundig vurderte norsk ulveforvaltning og forholdet til Bernkonvensjonens forpliktelser. USS var partshjelper for staten også i de sakene.

Lisensfelling ble iverksatt raskt etter tingrettens kjennelse, og fellingslagene rakk å effektivere uttakene i to av revirene (Risberget-Ulvåa og Fjornhöjdenreviret) før fellingsperioden utløp.

FJELLOVEN

Helt siden stiftelsen i 1996 har spørsmålet om lov om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) gjelder i Nordland og Troms stått sentralt i USS' arbeid. Det er USS' syn at fjelloven allerede gjelder på opprinnelig statsgrunn i Nordland og Toms. Dette begrunner USS med at det er rettskraftig avgjort at opprinnelig statsgrunn er statsallmenninger, og at det fremgår av fjelloven § 1 at loven gjelder i statsallmenninger. Dette synes støttes også av professor Thor Falkanger, Norges Bondelag og Norges fjellstyresamband.

Spørsmålet om fjellovens anvendelse har vært til vurdering i samerettsutvalg II som avga sin innstilling NOU 2007:13 hvor utvalgets flertall foreslår en fjellovliggende modell med interkommunale fjellstyrer (utmarksstyrer). NOU 2007:13 er ikke fulgt opp.

I 2016 nedsatte regjeringen Solberg et nytt utvalg, Statsallmenningslovutvalget. Dette utvalget avleverte høsten 2018 NOU 2018:11 Ny fjellov. USS ba om at statsallmenningslovutvalgets mandat ble utvidet slik at det også skulle ta stilling til spørsmålet om lovens anvendelse i Nordland og Troms. Det samme gjorde flere av utvalgsmedlemmene, men departementet fulgte ikke oppfordringen. Utvalget foreslår å slå sammen statsallmenningsloven av 1992 (som gjelder skogsdrift i statsallmenningene) og fjellova av 1975 til en ny fjellov. Utvalget foreslår videre at det skal være ett felles fjellstyre for rettighetene som reguleres av fjellova og statsallmenningsloven.

USS avga en omfattende høringsuttalelse til utvalgets rapport i 2019, hvor USS ga sin tilslutning til flere av forslagene, men at fjellstyret fremdeles må være et forvaltningsorgan, og ikke et privat rettssubjekt. USS etterlyste videre tiltak for å styrke kommunenes rolle i forvaltningen av statsallmenningene, slik det er forutsatt i mandatet for utvalget. USS fremhevet dessuten i høringsuttalelsen at den nye fjelloven også må gjelde i Nordland og Troms. Heller ikke NOU 2018:11 er fulgt opp.

Landsmøtene i USS har vært kritiske til den manglende oppfølging av NOU 2007:13 og spørsmålet om fjellovens anvendelse i Nordland og Troms. Stortinget traff 8. juni 2017 et anmodningsvedtak nr. 837 om at spørsmålet måtte følges opp. På landsmøtet i 2019 vedtok USS en resolusjon om at regjeringen snarest måtte følge opp dette anmodningsvedtaket. USS har fremmet samme krav overfor departementet, men uten at departementet har fulgt opp.

Fjellov-saken over i et rettslig spor

I 2017 vedtok 11 kommuner i Nordland og Troms å oppnevne fjellstyrer. Landbruks- og matdepartementet (LMD) sendte som følge av dette brev til samtlige kommuner i Nordland og Troms om at departementet mente at det ikke var anledning til det. Som følge av manglende politisk avklaring om Fjellovens anvendelse i Nordland og Troms, har det vært avholdt møter mellom kommunene og USS om en rettslig avklaring gjennom domstolene. Kommunene Beiarn og Bardu vedtok deretter i 2021 å gå til søksmål mot staten og Statskog med krav om at fjelloven også gjelder i Nordland og Troms. De to sakene anses som pilotsaker. USS erklærte partshjelp til støtte for kommunene.

Sakene ble forenet til felles behandling ved Salten tingrett.

Høyesterett ga kommunene medhold i at kommunene kunne saksøke staten og Statskog

Staten og Statskog påsto saken avvist fordi staten mente at kommuner ikke har rettslig interesse i å saksøke staten og at det ikke er anledning til fremme sak om en lov kommer til anvendelse. Tingretten avviste søksmålet uten muntlige forhandlinger. Kommunene og USS anket til Hålogaland lagmannsrett, som i kjennelse 7. februar 2022 ga kommunene medhold i at søksmålet fremmes for så vidt gjelder påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn og Bardu.

Staten og Statskog anket til Høyesterett. Høyesterett ankeutvalgbesluttet at spørsmålet om kommunene hadde rettslig interesse skulle behandles i avdeling, dvs. med muntlige forhandlinger. Høyesterett ga kommunene medhold i at kommunene kan saksøke staten, og at en kommune kan fremme sak på vegne av sine innbyggere, se kjennelse 6. juni 2023 (HR-2023-1044-A)

Behandlingen av saken for Salten tingrett

Etter Høyesteretts avgjørelse om at kommunene har rettslig interesse i å saksøke staten og statskog, er det Salten tingrett som skal ta stilling til de materielle spørsmålene om fjellovas anvendelse i de to kommunene. Saken var berammet til uke 4 i 2025, men ble utsatt av domstolen kort tid før hovedforhandling. Ny berømmelse er trolig høsten 2025.

UNDERUTVALG I USS

Det følger av vedtektene at landsstyret til USS «kan beslutte å nedsette underutvalg som får mandat til å arbeide med særskilte saker». I 2024 har USS hatt to underutvalg.

Mineralkommunene

Mineralkommunene, som organisatorisk er et utvalg under USS, ble formelt stiftet 2. september 2013. Mineralkommunene skal arbeide for å sikre medlemskommunenes interesser i alle spørsmål knyttet til mineralutvinning, herunder også om leting, undersøkelse og opprydding».

Etter landsmøtet 2024, har Mineralkommunene bestått av:

- Hans Kristian Lahus (leder), Nome kommune (SP)
- Elin Mathisen, Sør-Varanger kommune (Sv)
- Kenneth Tømmermo Reitan, Røyrvik kommune (Sam)
- Anja Hovland, Eigersund kommune (H)
- Linda Døsen Stubsveen, Rendalen kommunene (Ap)

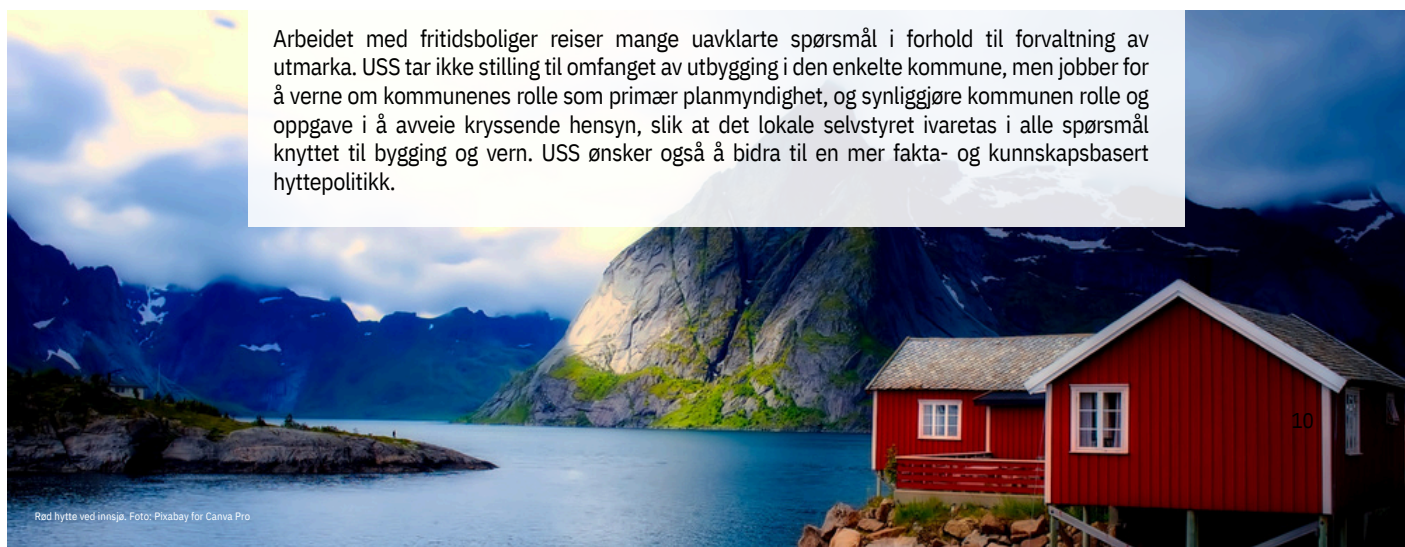
Mineralkommunene har blant annet planlagt et webinar om departementets varslede lovproposisjon om ny minerallov i løpet av våren 2025.

Hyttekommunene

Hyttekommunene ble etablert som et underutvalg i USS i 2021. Utvalget har hatt til formål å synliggjøre viktigheten av et bevisst forhold til fritidsbolig-politikken både nasjonalt og i kommunene.

På landsmøtet 2023 lanserte utvalget også en veileder for bærekraftig hytteutbygging. Målgruppen for veilederen er både innbyggere, utbyggere, destinasjonsutviklere, administrativt ansatte og politikere i kommuner som er vertskap for hytter/fritidsboliger/deltidsboliger. Veilederen inneholder en oversikt over temaer som USS anbefaler at kommunene drøfter i sitt planarbeid, og skal være et hjelpemiddel (verktøy) til å lage gode planer ut ifra lokal kunnskap, og hindre konflikt med statlige planer og retningslinjer.

Arbeidet med fritidsboliger reiser mange uavklarte spørsmål i forhold til forvaltning av utmarka. USS tar ikke stilling til omfanget av utbygging i den enkelte kommune, men jobber for å verne om kommunenes rolle som primær planmyndighet, og synliggjøre kommunens rolle og oppgave i å avveie kryssende hensyn, slik at det lokale selvstyret ivaretas i alle spørsmål knyttet til bygging og vern. USS ønsker også å bidra til en mer fakta- og kunnskapsbasert hyttepolitikk.



HØRINGER

Gjennom året inngir USS en rekke uttalelser til saker som angår organisasjonens interesseområde. De senere årene har det blitt praksis for at enkelte av disse inngis også gjennom Naturressurskommunene, enten i tillegg til en uttalelse fra USS eller i stedet for. I en del tilfeller utarbeider også forslag til uttalelser som medlemskommunene kan gjøre bruk av i eventuelle egne uttalelser som kommunene inngir selv.

Nedenfor følger en oversikt over et utvalg av høringsuttalelser som USS har inngitt i 2024, samt relevante uttalelser fra Naturressurskommunene:

FORSLAG TIL NYE STATLIGE PLANRETNINGSLINJER FOR AREALBRUK OG MOBILITET

Kommunal- og distriktsdepartementet sendte 13. mars 2024 forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet på høring. De nye retningslinjene kommer til erstatning for tidligere statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging som ble fastsatt ved kgl. res. av 26. september 2014.

USS inngav høringsuttalelse, hvor det overordnet ble påpekt at USS var tilfreds med at departementet foreslo nye statlige planretningslinjer som skulle erstatte de gamle, ettersom mange kommuner opplevde at disse i liten grad tok hensyn til kommunenes ulike forutsetninger. USS' erfaring var at de tidligere retningslinjenes førende tanke om sentralisering rundt kollektivknutepunkter passet dårlig mange steder i distrikts-Norge, og derfor virket hemmende for bosetting og utvikling i hele landet.

USS var derfor særlig positiv til forslaget om differensiering av statlige føringer for arealpolitikken utfra ulike kommuners sentralitet, men understreket at det er viktig at intensjonen om differensiering som følger av forslaget blir etterlevd i forvaltningen. Både enkeltelementer i det nye retningslinjene – og ikke minst – statlige føringer i andre dokumenter o.l. kan undergrave den balansering av ulike hensyn som forslaget er et uttrykk for.

De nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet trådte i kraft 20. desember 2024.

FORSLAG TIL NYE STATLIGE PLANRETNINGSLINJER FOR KLIMA OG ENERGI

Miljødirektoratet kunngjorde 13. mars 2024 høring av forslag til nye statlige planretningslinjer for klima og energi, som skulle erstatte de tidligere statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som ble fastsatt ved kgl.res. av 28. september 2018.

USS inngav høringsvar 28. mai 2024, og påpekte særlig at statlige planretningslinjer per definisjon er et inngrep i det handlingsrommet kommunene har i ulike arealdisponeringsaker og dermed et inngrep i det kommunale selvstyret. Det følger av dette at både vedtakelsen og utformingen av statlige planretningslinjer må utøves med varsomhet. I motsetning til forslaget om nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (jf. ovenfor), påpekte derfor USS at det er vanskeligere å formulere og utforme retningslinjer for klima- og energitilpasning på en måte som passer inn i plansystemet, og at det er vesentlig at slike statlige planverktøy brukes på en måte som sikrer ivaretagelsen av slike overordnede samfunnshensyn, uten at de samtidig ekskluderer andre relevante planleggingshensyn fra den samlede interesseavveiningen. Med dette som utgangspunkt gikk USS høringsvaret nærmere inn på en del av forslagene til retningslinjer.

NOU 2024: 10 – NY MOTORFERDSELLOV

USS la ned et omfattende arbeid i å utarbeide høringsuttalelse til Motorferdsellovutvalgets utredning NOU 2024: 10, med forslag til ny motorferdsellov. Det rettslige rammeverket for motorferdsel i utmark har vært en viktig sak for USS siden stiftelsen i 1996, og USS deltok også i lovutvalgets referansegruppe.

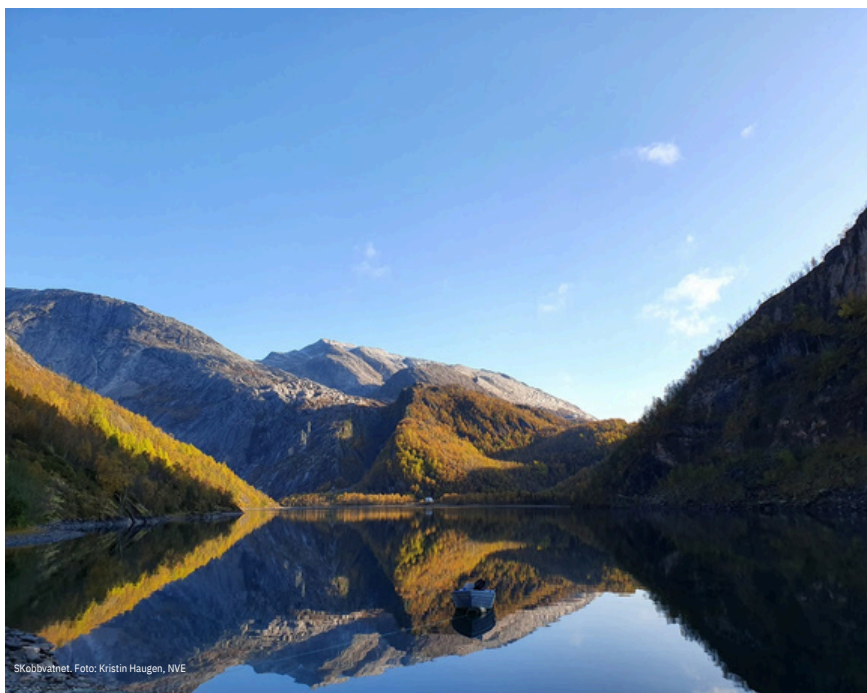
USS gjennomførte våren og sommeren 2024 en omfattende intern høring av lovforslaget blant medlemskommunene, som hadde delte meninger om lovutvalgets hovedgrep om å innlemme motorferdsel i utmark i plan- og bygningsloven og plansystemet. I USS høringsvar var det derfor viktig på vegne av samtlige medlemskommuner å peke på at lovgivningen må balansere på en bedre måte enn i dagens regelverk hva som best kan vurderes og avveies lokalt, mot hva statens nasjonale kontrollbehov begrunner. For å oppnå denne målsetningen må det lokale selvstyret i saker som gjelder motorferdsel i utmark styrkes sammenliknet med dagens regelverk. Dette synet, som også Stortinget har tillagt vekt, har vært førende for USS gjennom hele prosessen med ny lov. I høringsvaret ble det også pekt på viktige spørsmål som krever en bedre avklaring enn det utvalgets lovforslag innebærer.

FORSLAG TIL LOV OM BESØKS BIDRAG

Nærings- og fiskeridepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet sendte 19. november 2024 ut forslag til lov om besøksbidrag på høring. Det var gitt svært kort frist for høringen, men USS innga høringsvar som i korte trekk støttet kjernen i departementenes lovforslag, som er at:

- kommunene gis hjemmel til å innkreve en frivillig besøksavgift på inntil 5 % av overnattingspris fra alle overnattingsbedrifter som er hjemmehørende i vedkommende kommune,
- dette bør være en frivillig avgift, som det er opp til vedkommende kommunestyre å innføre eller oppheve,
- kommunestyrene får rom til å fastsette avgiftssatsen, innenfor en øvre, lovbestemt grense,
- avgiften må pålegges samtlige overnattingsbedrifter i kommunen, såfremt kommunen velger å innføre en slik avgift.

USS understreket i sitt høringsvar at det er sentralt at inntektene fra besøksavgiften forvaltes av kommunene selv, og at disse må benyttes til å finansiere reiselivsrelaterte fellesgoder, samt at det snarest bør utredes en besøksavgift som kan pålegges også for cruiseanløp.



FORSLAG TIL ENDRINGER I NØDVERGEBESTEMMELSEN I NATURMANGFOLDLOVEN

Som følge av flere rettsavgjørelser den siste tiden hvor dyreeiere og beitebrukere er straffedømt for avliving av rowilt som ha angrepet deres besetninger, ble det i januar 2024 fremsatt representantforslag på Stortinget om endringer i nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17. Begrunnelsen er at disse avgjørelsene, som altså gav uttrykk for gjeldende rett i slike saker, var i strid med den alminnelige rettsfølelse. Lovendringen går ut på å senke terskelen for når slik avliving er å anse som nødverge.

USS innga skriftlig høringsuttalelse til komiteen 4. februar 2025, og sa seg enig med forslagsstillerne i at rettspraksis har lagt til grunn en forståelse av nødvergebestemmelsen som strider mot folks rettsbevissthet. Det er lagt til grunn en rettsoppfatning som etter USS sitt syn er uakseptabel streng, og det er derfor behov for en utvidelse av det nødvergerettslige handlingsrommet uten at det går på bekostning av den brede politiske enigheten om at rowilt skal være en del av norsk fauna.

Dyreeier, eller den som har hånd om husdyr eller reinsdyr på eiers vegne, har et lovpålagt ansvar for tilsyn med dyrene, og dyrevelferdslovens tilsynsregler må være et naturlig bakteppe for vurderingen av når en nødvergesituasjon kan anses å foreligge. På den annen side bør det være alminnelig enighet om at felling i nødverge må anses som siste utvei, og at en straffri handling i nødverge ikke må kunne konstrueres, verken av den som utfører handlingen eller av andre. Det må være tale om en reell faresituasjon som nødvergehandlingen skal avverge.

Det er USS sitt syn at forslaget til lovendring balanserer de motstående hensyn nevnt ovenfor på en tilfredsstillende måte. Vi mener videre at forslaget er i tråd med Bernkonvensjonens regler og prinsipper, og at de avveininger som har ført frem til den foreslåtte lovteksten samsvarer godt med de strafferettslige nødvergeprinsipper som gjelder på andre samfunnsområder. Ny nødvergebestemmelse ble vedtatt i mars 2025.



Bilne med barn. Foto: Lisa Hupp/USFWS

AKTUELLE MØTER

LANDSMØTE 4.-5. APRIL 2024

Landsmøtet i USS 2024 ble avholdt 4.-5. april på Hell i Stjørdal. 146 representanter fra medlemskommunene deltok.

På programmet stod bl.a innlegg om regjeringens politikk i utmarkssaker v/statssekretær i KLD Kjersti Bjørnstad, innlegg om sikkerhets- beredskaps- og forsvarspolitikkk og betydningen for utmarkskommuner v/Christian Chræmer, medlem av Forsvarskommisjonen (NOU 2023: 14), bruk og vern i utmarks-kommunene, inntektssystemet og naturressursinntekter, innlegg om rovvilt, villrein, mineralpolitikk, kommuners rettslige interesse i å saksøke staten og mye mer.

Møtedeltakerne viste stort engasjement på landsmøtet, og det ble stilt mange spørsmål til innleiderne. I tillegg var det en panelsamtale mellom fungerende leder i KS Helge Eide og USS-leder Hanne A. Velure om stortingsmeldingene for klima- og naturmangfold.

På landsmøtet gikk Hanne A. Velure av som leder, ettersom hun hadde fullført maksimumsperioden som følger av vedtektene. Tidligere nestleder Linda Døsen Stubsveen, som er ordfører i Rendalen, var av valgkomiteen foreslått som ny leder, og ble enstemmig valgt av landsstyret.



LANDSSTYRETS SOMMERMØTE/STRATEGIMØTE I KARASJOK, FINNMARK

I september 2024 ønsket landsstyremedlem John Nystad landsstyret velkommen til sommermøte i Karasjok. På agendaen sto alt fra motorferdsel, rovvilt, stengte lakseelver og mineraler, til stortingsmelding om klima og natur og flom og skredmeldingen som ble lagt frem i mai. Det ble også tid til å drøfte USS' planer og ambisjoner for 2025. På turen besøkte landsstyret blant annet Sametinget, hvor de fikk en omvisning med sametingspresidenten. Landsstyret fikk også innblikk i lokalt næringsliv, og møte med FEFO, som forvalter 95 prosent av landarealet i Finnmark, og Kingsrose - som jobber for å skape verdier og varige positive endringer gjennom ansvarlig oppdagelse og utvikling av kritiske mineraler. Det ble også anledning til å ta den vakre kommunen bedre i øyesyn både til lands (med busstur) og til vanns, med båttur på elven. Landsstyret fikk også med seg vakkert nordlys etter mørkets frembrudd. Det ble prikken over i-en på et innholdsrikt sommermøte.



Landsstyret på sommermøte i Karasjok kommune. Foto: USS

VIKTIGE SAMARBEIDSPARTNERE

Med sine mer enn hundre medlemskommuner og med ulike politiske avskygninger, sier det seg selv at USS sin virksomhet er partipolitisk nøytral. Men oppgavene og målsettingene er likevel utpreget politiske: Ved siden av rettsapparatet er adressatene for USS-sakene først og fremst Storting og regjeringen, med underliggende etater som statsforvalter, departement og direktorater.

Kunnskap er makt, men størrelse gir makt. Derfor har USS en lang tradisjon med å etablere nettverk med andre organisasjoner i aktuelle saker, eller saksområder. I det følgende nevnes kort de viktigste:

NORGES BONDELAG

Landbruksnæringen er en sterk forvalter av våre utmarksressurser og derved vårt naturmangfold. Beitenæringen har tilhold i de fleste av våre medlemskommuner, og derigjennom er også rovviltpolitikken et viktig samarbeidsområde. Ved flere anledninger har Bondelaget og USS samarbeidet både formelt og uformelt, og det er god dialog mellom administrasjonene.

SAMETINGET

Reindriftsnæringen er spredt ut over mer enn 45 prosent av norsk landareal, og mange medlemskommuner har samisk bosetting, både tilknyttet reindrifta og ellers. Også for reindriftsnæringen er det permanente utfordringer med rovviltpolitikken, og USS-miljøet har hyppige kontakter med samiske miljøer. USS har også samisk representasjon i sitt landsstyre.

NORGES FJELLSTYRESAMBAND

Helt fra stiftelsen av USS i 1996 har innføring av fjelloven i Nordland og Troms vært en viktig sak for organisasjonen. Helt fram til i dag har det vært et godt samarbeid med Norges fjellstyresamband, som organiserer alle fjellstyrene som er oppnevnt i statsallmenningene i sør-Norge.

KS

Alle medlemskommuner i USS er også medlemmer av KS – Kommunesektorens organisasjon. Men mens KS ivaretar kommunenes interesser innenfor alle kommunale og fylkeskommunale oppgaver, har USS konsentrert sitt arbeid for kommuner med direkte og sterke interesser i naturressursforvaltningen. Med økt fokus på håndteringen av klimakrisen og naturkrisen i begge organisasjoner har USS og KS de senere år hatt tettere kontakt og flere felles arenaer.

NATURRESSURSKOMMUNENE

I 2019 ble identifisert flere felles utfordringer for kommuner med verdifulle utmarksressurser. Naturressursforvaltning i bred forstand ble fra flere hold ansett å inneholde noen spesielle hensyn og interesser på kommunalt hold, og ut av dette ble nettverket Naturressurskommunene unnfanget. Sammen med vertskommuner for fornybar energivann,- solkraft- og vindkraftkommuner og større industri- og ilandføringskommuner så USS seg tjent med å etablere et eget nettverk for naturressurskommuner. I flere saker som det rettslige rammeverket for naturressursutnyttelse, vertskommuners stilling, byrde- og godefordeling ved større infrastruktur- eller energitiltak mv., så deltakerne raskt nytten av nettverket.



ORGANISASJONSSAKER

INFORMASJONSVIRKSOMHET

Det meste av USS sin informasjonsvirksomhet – både eksternt og overfor medlemskommunene – skjer på våre hjemmesider: www.utmark.no. På hjemmesidene oppdateres faglige artikler om USS-relevante tema, hvorav deler av fagartiklene er forbeholdt USS sine medlemskommuner på egne medlemssider.

Det ble i 2024 publisert 29 USS-nytt om aktuelle nyheter og temaer. På hjemmesidene har også USS en nyhetsside som formidler dagens aktuelle mediasaker som berører forvaltning av utmarksressurser. USSnytt og annen informasjon om aktuelle saker blir også publisert på vår Facebookprofil.

MEDLEMSKOMMUNENE

Det bærende grunnlaget for USS sin virksomhet og gjennomslagskraft er medlemskommunene. Organisasjonens mulighet for å nå frem i aktuelle saker avhenger av en bred oppslutning fra kommuner med berørte utmarksområder.

Organisasjonen har hatt følgende medlemmer i 2024:

Agder	Bygland, Bykle, Kvinesdal, Sirdal, Valle, Åmli, Åseral
Innlandet	Alvdal, Dovre, Eidskog, Elverum, Engerdal, Folldal, Grue, Lesja, Lom, Nord-Fron, Os, Nordre Land, Rendalen, Ringebu, Ringsaker, Sel, Skjåk, Stor-Elvdal, Sør-Fron, Tolga, Trysil, Tynset, Vestre Slidre, Vågå, Våler i Solør, Åmot, Åsnes
Møre og Romsdal	Fjord, Molde, Rauma, Sunndal, Vanylven
Nordland	Beiarn, Fauske, Grane, Hamarøy, Hattfjelldal, Hemnes, Narvik, Rana, Saltdal, Sørfold, Vefsn
Rogaland	Eigersund, Hjelmeland, Sokndal, Suldal
Troms	Bardu, Målselv
Finnmark	Hammerfest, Kárásjohka Karasjok, Kautokeino, Nordkapp, Sør-Varanger
Trøndelag	Grong, Inderøy, Lierne, Meråker, Namsskogan, Oppdal, Rennebu, Røros, Røyrvik, Selbu, Snåsa, Tydal, Verdal, Åfjord
Telemark	Hjartdal, Nome, Tinn, Tokke, Vinje
Vestland	Eidfjord, Luster, Lærdal, Ullensvang, Ulvik, Vik
Buskerud	Flå, Gol, Hemsedal, Hol, Nore og Uvdal, Ringerike, Rollag, Sigdal, Ål
Akershus	Aurskog-Høland, Enebakk
Østfold	Indre Østfold, Marker, Rakkestad, Våler i Østfold

LANDSMØTET

I april 2024 ble USS landsmøte arrangert i Stjørdal, Trondheim. Det var ca. 150 deltakere hvor 74 medlemskommuner var representert.

LANDSSTYRET

Landsstyret har følgende sammensetning etter valget på jubileumslandsmøtet:

Leder	Linda Døsen Stubbsveen	linda.dosen@rendalen.kommune.no
Agder	Ordfører Lars Tarald Myrum, Valle	Lars.Tarald.Myrum@politiker.valle.no
	Ordfører Hans Blattmann, Bykle	Hans.Blattmann@bykle.kommune.no
	Ordfører Inger Lise L. Stulien, Åseral (1. vara)	Inger.lise.lund.stulien@aseral.kommune.no
	Fsk.medl. Anne Eikerapen, Bygland (2. vara)	Anne.Eikerapen@politiker.bygland.no
	Hans Fredrik Tangen, Åmli (3. vara)	hans.fredrik.tangen@amli.kommune.no
Innlandet	Fsk.medl. Erik Sletten, Trysil	er-sl@online.no
	Ordfører Ole Tvette Muriteigen, Sør-Fron	ole.tvete.muriteigen@sor-fron.kommune.no
	Varaordf. Kristin Teigen, Ringebu (1. vara)	Kristin.teigen@ringebu.kommune.no
	Fsk.medl. Even Moen, Stor-Elvdal (2. vara)	evm@stor-elvdal.kommune.no
	Varaordf. Arnfinn Uthus, Elverum (3. vara)	arnfinn.uthus@elverum.kommune.no
Møre og Romsdal	Ordfører Terese Jemtegard Moen, Fjord	terese.jemtegard.moen@fjord.kommune.no
	Ordfører Paul Sindre Vedeld, Vanylven (1. vara)	paul.sindre.vedeld@vanylven.kommune.no
	Ordfører Ståle Refstie, Sunndal (2. vara)	stale.refstie@sunndal.kommune.no
	Ordfører Yvonne Wold, Rauma (3. vara)	yvonne.wold@rauma.kommune.no
Nordland	Fsk.medl. Ellen Schjølberg, Grane	Ellen.schjolberg@grane.kommune.no
	Ordfører Kolbjørn Mathisen, Sørfold (1. vara)	kolbjorn.mathisen@sorfold.kommune.no
	Varaordfører Hans Myrnes, Rana (2. vara)	hans.myrnes@gmail.com
	Ordfører Britt K. Løksa, Hamarøy (3. vara)	britt.kristoffersen@hamaroy.kommune.no
Rogaland	Ordfører Anita Husøy Riskedal, Hjelmeland	anita.husoy.riskedal@hjelmeland.kommune.no
	Varaordfører Øyvind L. Tveitane, Suldal (1. vara)	oyvind.lovra.tveitane@suldal.kommune.no
	Varaordfører Torbjørn Indrebø, Suldal (2. vara)	tor.indre@haugnett.no
	Kst.medl. Silje Sværen, Hjelmeland (3. vara)	silje.svaren@hjelmeland.kommune.no
Finnmark	Varaordfører John Nystad, Karasjok	John.nystad@karasjok.kommune.no
	Fsk.medl. Elin Mathisen, Sør-Varanger	emh@svk.no
	Fsk.medl. Tor Mikkola, Nordkapp (1. vara)	tor.harald.mikkola@politiker.nordkapp.kommune.no
Troms	Varaordfører Martin Nymo, Målselv	martin.nymo@aleris.no
	Ordfører Toralf Heimdal, Bardu (1. vara)	toralf.heimdal@bardu.kommune.no
	Gruppeldr. Ragnhild Furebotten, Målselv (2. vara)	ragnhild@furebotten.com
	Varaordfører Marita S. Bygdevoll, Bardu (3. vara)	marita.stromsor-bygdevoll@bardu.kommune.no
Trøndelag	Ordfører Isak Busch, Røros	isak.busch@roros.kommune.no
	Fsk.medl. Borgny Grande, Grong	borgny.grande@grong.kommune.no
	Ordfører Elisabeth Hals, Oppdal (1. vara)	elisabeth.hals@oppdal.kommune.no
	Fsk.medl. Reidar Rødli, Lierne (2. vara)	reidar.rodli@lierne.kommune.no
	Fsk.medl. Trude Hoff, Inderøy (3. vara)	trudhof@online.no
Telemark	Fsk.medl. Hans Kristian Lahus, Nome	hans.kristian@teamtelemark.no
	Fsk.medl. Liv Sigrun Nykos Midtun, Vinje	lsnm.sp@vinje.kommune.no
	Fsk.medl. Benedikte Nes, Tokke (1. vara)	benedikte.nes@tokke.kommune.no
	Ordfører Linda Torstensen, Nome (2. vara)	linda.therese.thorstensen@nav.no
	Fsk.medl. Nils Olav Hovde, Hjartdal (3. vara)	nils.olav.hovde@hjartdal.kommune.no

Vestland	Ordfører Audun Moe, Lærdal Kst.medl. Anne Lise Bleie, Eidfjord Ordfører Jens Olav Holven, Ulvik (1. vara) Fsk.medl. Marianne Bugge, Luster (2. vara) Kst.mdl. Mariann N. Berge, Ullensvang (3. vara)	audun.mo@laerdal.kommune.no anne.lb@live.no jens.o.holven@ulvik.kommune.no mannemi73@gmail.com
Buskerud	Ordfører Merete Høntorp Gandrud, Flå Ordfører Oddvar Svendsen, Nore og Uvdal (1. vara) Varaordfører Janne Merete Brøndbo, Hemsedal (2. vara) Varaordfører Jørund Li, Ål (3. vara)	merete.gandrud@flaa.kommune.no oddvar.svendsen@nore-og-uvdal.kommune.no janne.merete.brondbo@hemsedal.hdpolitiker.no jorund.li@aal.hdpolitiker.no
Østfold	Varaordf. Kathrine H. Hansen, Indre Østfold Kst.medl. Mattis Minge, Indre Østfold (1. vara) Ordfører Kjersti Nythe Nilsen, Marker (2. vara) Ordfører Karoline Fjeldstad, Rakkestad (3. vara)	kathrine.hansen@politiker.iok.no mattis.minge@politiker.iok.no kjersti.nilsen@marker.kommune.no karoline.fjeldstad@rakkestad.kommune.no
Akershus	Varaordfører Per Steinar Slang, Aurskog-Høland Fsk.medl. Hans Kristian Solberg, Enebakk (1. vara) Varaordfører Tonje Anderson Olsen, Enebakk (2. vara) Fsk.medl. Roger Evjen, Aurskog-Høland (3. vara)	Per-Steinar.Slang@AHK.no hans.kristian.solberg@enebakk.kommune.no olsen.tonjeanderson@gmail.com Roger.evjen@ahk.no

Vi takker avtroppende medlemmer:

Steinar Kyrvestad
Inger Lise Lund Stulien
Lars Kvissel
Torbjørn Rødstøl
Lena Landsverk Sande
Rune Berg
Tor Egil Buøen
Jonas Andersen Sayed

ARBEIDSUTVALGET

Arbeidsutvalget har hatt følgende sammensetning:

Leder Linda Døsen Stubbsveen	Leder
Audun Mo, Lærdal	Vestland
Isak Busch, Røros	Trøndelag
Anita Husøy Riskedal, Hjelmeland	Rogaland
Liv Sigrun Nykos Midtun, Vinje	Telemark

VALGKOMITÉ

Erik Unaas, Indre Østfold (valgt for tre år i 2022)

Kari Anita Furunes, Meråker (valgt for tre år i 2023)

Solveig Vestenfor (Valgt for tre år i 2024)

Vi takker avtroppende medlem:

Hans Petter Thorbjørnsen, Ulvik

MINERALKOMMUNENE

Mineralkommunene besto i 2024 av følgende medlemmer:

Jonas Andersen Sayed, ordfører i Sokndal/leder	Rogaland
Hans Kristian Lahus, ordfører i Nome kommune	Telemark
Ronny Borge, varaordfører i Fauske kommune	Nordland
Lena Landsverk Sande, ordfører i Vanylven kommune	Møre og Romsdal
Hanne Alstrup Velure, leder USS	

HYTTEKOMMUNENE

Hyttekommunene besto i 2024 av følgende medlemmer:

Tine Normann, ordfører i Sigdal kommune, leder	Viken
Steinar Kyrvestad, ordfører i Valle kommune	Agder
Geir Arild Espnes, ordfører i Oppdal kommune	Trøndelag
Bengt Halvard Odden, ordfører i Hjartdal kommune	Vestfold og Telemark
Hanne Alstrup Velure, leder USS	

SEKRETARIATET

USS sekretariat har fra stiftelsen ligget til Advokatfirmaet Lund & Co DA – www.lundogco.no – et advokatfirma som har spesialisert seg på blant annet energi, miljø og naturressursrett, fast eiendoms rettsforhold, naturressursbeskatning, og forvaltningsrett.

I 2024 har sekretariats arbeidet i hovedsak vært utført av Stein Erik Stinessen, Caroline Lund, Chirsti Erichsen Hurlen, Espen A. Volden, Hanna Hågensen Aasen, Marte Enger og Line Kubon.

RESULTATREGNSKAP pr. 31.12.

	Note	2024	2023
DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Inntekter	1	5 621 155	5 320 201
Annen driftsinntekt		0	(45 000)
Sum driftsinntekter		5 621 155	5 275 201
Driftskostnader			
Lønnskostnad	2	450 452	550 574
Avskrivning på varige driftsmidler	3	41 964	41 964
Annen driftskostnad	2,4	4 902 812	4 268 215
Sum driftskostnader		5 395 228	4 860 753
DRIFTSRESULTAT		225 927	414 449
FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		96	64
Sum finansinntekter		96	64
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		2 875	0
Sum finanskostnader		2 875	0
NETTO FINANSPOSTER		(2 779)	64
ORDINÆRT RESULTAT		223 148	414 513
ÅRSRESULTAT		223 148	414 513
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	5	223 148	414 513
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		223 148	414 513

BALANSE pr. 31.12.

	Note	2024	2023
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Konsesjoner, patenter, lisenser o.l.	3	47 226	80 586
Sum immaterielle eiendeler		47 226	80 586
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, o.a. utstyr	3	5 728	14 332
Sum varige driftsmidler		5 728	14 332
SUM ANLEGGSMIDLER		52 954	94 918
OMLØPSMIDLER			
Filmprosjekt			
Fordringer			
Kundefordringer		13 400	0
Andre kortsiktige fordringer	6	124 098	68 278
Sum fordringer		137 498	68 278
Bankinnskudd, kontanter o.l.	7	1 256 093	829 474
SUM OMLØPSMIDLER		1 393 590	897 752
SUM EIENDELER		1 446 544	992 670
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	5	873 111	649 936
Sum opptjent egenkapital		873 111	649 936
SUM EGENKAPITAL		873 111	649 936
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		545 202	328 435
Skyldig offentlige avgifter		28 232	14 272
SUM KORTSIKTIG GJELD		573 433	342 708
SUM GJELD		573 433	342 708
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 446 544	992 670

NOTER 2024

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Selskapet har videre fulgt relevante bestemmelser i Norsk Regnskaps Standard utarbeidet av Norsk Regnskaps Stiftelse.

De regnskapsprinsipper som er gjengitt i regnskapslovens kapittel 4 om grunnleggende prinsipper og god regnskapsskikk og kapittel 5 om vurderingsregler er ikke gjengitt i denne innledende noten om regnskapsprinsipper dersom det ikke foreligger forhold ved regnskapsposten eller prinsippene og vurderingsreglene som fordrer en presisering (valgadgang mv).

Unntaksreglene i regnskapsloven for små foretak er anvendt der annet ikke er angitt spesielt.

PRESISERINGER MHT REGNSKAPSPRINSIPPER Anleggsmidler

Lineære avskrivninger over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid er lagt til grunn ved beregning av avskrivningsbeløp.

Inntektsføring

Inntektsføring av medlemskontingenter skjer ved årlig fakturering. Seminaravgifter inntektsføres ved fakturering i det år seminarene avholdes. Korresponderende utgifter til seminarene finnes under Annen driftskostnad.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er ikke pliktig å tegne pensjonsavtale.

NOTE 1 - INNTEKTER

	2024	2023
Seminaravgift, avgiftspliktig.	0	-1 200
Medlemskontingent, avgiftsplikt.	5 074 500	4 484 000
Landsmøte, høy sats	301 511	229 328
Landsmøte, lav sats	245 144	235 974
Salgsinntekt, avgiftsfri	0	8 100
Periodisert medlemskontingent	0	-45 000
Sum Inntekter	5 621 155	5 275 201

Medlemskontingenten er USS hovedinntektskilde, og utgjør kr. 51.000 pr. medlemskommune.

Landsmøte. Inntektene her stammer fra deltakeravgift fra medlemskommunene på USS landsmøte. Inntektene motsvares av utgifter som er henført under USS organisasjonskostnader.

NOTE 2 - LØNNSKOSTNAD

Selskapet har hatt 0 årsverk i regnskapsåret.

Spesifikasjon av lønnskostnader	2024	2023
Lønn	388 263	481 571
Arbeidsgiveravgift	57 189	68 284
Andre lønnsrelaterte ytelser	4 999	719
Sum	450 452	550 574

Ytelser til ledende personer	2024	2023
Styreleder	100 395	100 000
Styreleder, frikjøp	44 369	104 167
Styremedlemmer	243 500	260 100
Sum	388 263	464 267

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2024 utgjør kl 58.250 ekskl. mva.

NOTE 3 - ANLEGGSMIDLER

	Driftsløsøre, inventar, ol.	Sum
Anskaffelseskost pr. 1/1	192 574	192 574
Anskaffelseskost pr. 31/12	192 574	192 574
Akk. avskrivninger pr 31/12	139 620	97 656
Av- og nedskrivninger pr. 31/12	139 620	97 656
Bokført verdi pr 31/12	52 954	94 918
Årets ordinære avskrivninger	41 964	41 964

Økonomisk levetid 3-5 år

NOTE 4 - SPESIFIKASJON AV DRIFTSKOSTNADER ETTER ART

	2024	2023
Lønnskostnad	450 452	550 574
Avskrivning	41 964	41 964
Andre driftskostnader	4 902 812	4 268 215
Sum	5 395 228	4 860 753

Andre driftskostnader

I denne posten ligger bl. a. utgifter i forbindelse men landsmøtet, landsstyremøter, arbeidsutvalgsmøter, webinarer, seminarer, administrasjonskostnader til sekretariat, juridisk bistand/rettsaker, trykking, resiskostnader, data mv.

Andre driftskostnader omfatter blant annet:

1. Møter og arrangementer	2024	2023
Møter/kurs	5 365	0
Kostnader Landsstyret	126 726	153 707
Kostnader Landsmøte	682 213	490 824
Kostnader strategimøte	0	33 653
Bilgodtgjørelse	40 599	32 779
Bilgodtgjørelse oppg. pliktig	14 175	2 334
Reisekostnad	145 664	118 268
Diett kostnad	6 792	2 444
Diett kostnad, skatte pliktig	3 160	381
Sum	1 024 694	834 390

2. Administrasjonskostnader	2024	2023
Kostnader for administrasjon og juridisk bistand, samt oppfølging av alle sakene som er omtalt i denne årsmeldingen: klima, natur og det lokale selvstyret, villrein, motorferdsel i utmark, mineraler, rovvilt, fjelløven, underutvalg i USS og høringer	3 595 520	3 095 520
Sum	3 595 520	3 095 520

3. Regnskap og revisjon	2024	2023
Honorar revisor	58 250	66 004
Honorar regnskap	131 913	117 142
Sum	190 163	183 146

4. Diverse kostnader	2024	2023
Leie datasystemer	33 776	38 675
Kontorrekvisita	1 526	850
Data	39 804	56 617
Aviser	3 182	3 140
Reklamekostnader	5 320	45 390
Gaver	2 438	2 060
Bank gebyrer	5 963	5 426
Andre kostnader	424	0
Sum	92 434	152 157

NOTE 5 - EGENKAPITAL

	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2023	649 963	649 963
Årets resultat	223 148	223 148
Pr 31.12.2024	873 111	873 111

NOTE 6 - ANDRE FORDRINGER

	2024	2023
Andre kortsiktige fordringer	13 500	0
Oppgjørskonto merverdiavgift	110 598	68 278
Sum Andre fordringer	124 098	68 278

NOTE 7 - BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.

Innstående midler på skattetrekkkonto (bundne midler) er på kr. 29.502.

Til landsmøte i
Utmarkskommunenes Sammenslutning

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2024

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Utmarkskommunenes Sammenslutning som viser et overskudd på kr 223 148. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper. Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av sammenslutningens finansielle stilling per 31. desember 2024, og av dets resultat for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av sammenslutningen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter årsmeldingen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til sammenslutningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar, på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, dd. mars 2025

PKF ReVisjon AS

Rolf Arentz-Hansen
statsautorisert revisor

UTKAST

BUDSJETT

	Budsjett 2026	Budsjett 2025	Regnskap 2024
DRIFTSINNEKTER			
Inntekter	5 815 000	5 660 280	5 621 155
Sum driftsinntekter	5 815 000	5 660 280	5 621 155
DRIFTSKOSTNADER			
Lønnskostnad	570 000	595 000	450 452
Annen driftskostnad	5 065 200	4 863 200	4 902 812
Sum driftskostnader	5 635 200	5 458 200	5 395 228
DRIFTSRESULTAT	179 800	202 080	225 927
FINANSINNEKTER OG -KOSTNADER			
Finansinntekter	100	100	96
Finanskostnader			2 875
Sum finansposter	100	100	(2 779)
RESULTAT	179 900	202 180	223 148





Låtefossen, Odda. Foto: Måkel Oosterink/Unsplash

«Utmarkskommunenes Sammenslutning skal arbeide for å fremme medlemskommunenes interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter. Utmarkskommunenes Sammenslutning skal søke å styrke det lokale selvstyret i saker om forvaltning av utmark og bedre samspillet mellom hensynet til natur- og miljøvern og lokal næringsutvikling. Utmarkskommunenes Sammenslutnings arbeid skal skje innenfor de rammer en bærekraftig utvikling og livskraftige lokalsamfunn tilsier.»



UTMARKSKOMMUNENES
SAMMENSLUTNING
USS